

Appendiks: Data og metode

OM PROSJEKTET

Kunnskapens rom i en ny offentlighet (KunOff) (2020–2021) er en videreføring av prosjektene Offentlighetens grenser (2015–2017) og Status for ytringsfriheten i Norge (2013–2014). Prosjektet er ledet av Institutt for samfunnsforskning (ISF) og er en del av Fritt Ords monitorprosjekt: Status for ytringsfriheten i Norge. KunOff er organisert som et bredt konsortium med bidrag fra ISF, Universitetet i Bergen, NTNU og jurist Vidar Strømme. KunOff studerer vilkårene for ytringsfrihet i Norge, med spesiell vekt på betingelsene for produksjon, formidling og tilgang til kunnskap i offentligheten. Prosjektet har to hoveddeler, fokusert henholdsvis på befolkningen og på vitenskapelig ansatte i akademia.

Da arbeidet med å undersøke status for ytringsfriheten i Norge tok til tidlig i 2013, på oppdrag fra Stiftelsen Fritt Ord, var det nesten 15 år siden Ytringsfrihetskommisjonen hadde levert sin rapport. Ytringsfrihetskommisjonen hadde lagt avgjørende premisser for diskusjoner om ytringsfrihet i Norge ved å angi sentrale argumenter for ytringsfriheten, basert på filosofiske og prinsipielle begrunnelser, og ved å legge nye premisser for juridiske vurderinger av ytringsfrihetens rammer, uttrykt i en ny grunnlovparagraf, § 100.¹ Samtidig som dette rammeverket stod fast, var det en sterk formening, både i offentligheten og i vår forskergruppe, om at teknologiske, politiske og kulturelle endringer hadde endret vilkårene for ytringsfriheten på grunnleggende måter, og at det var viktig å undersøke konsekvensene av dette.

Det første monitorprosjektet, Status for ytringsfriheten i Norge (2013–2014), tok fire overordnede prosesser som utgangspunkt for sin analyse: et mer *komplekst flerkulturelt, flerreligiøst, individualisert og globalt samfunn*, en *radikal endring innen medie- og kommunikasjonsteknologi* som påvirket journalistikken og publikums mulighet til å ytre seg, en *endring i både statens og markedets overvåkningskapasitet*, og til slutt et *arbeidsliv preget av en økt grad av mål- og resultatstyring*, som kunne lede til mer begrensede ytrings- og varslingsmuligheter for arbeidsta-

1 NOU 1999: 27. «Ytringsfrihed bør finde Sted.» Forslag til ny Grunnlov § 100. Oslo: Justis- og politidepartementet.

kere.² Samtidig var vår forståelse av ytringsfrihetstematikken sterkt knyttet til store, internasjonale og nasjonale hendelser som hadde preget offentlig debatt og bidratt til en utkrystallisering av ulike posisjoner i den. Terrorangrepene i USA 11. september 2001 og karikaturdebatten i kjølvannet av Jyllands-Postens publisering av tegningene av profeten Muhammed i 2005/2006 framstod hver på sin måte som hendelser som uttrykte en endret kulturell og religiøs kontekst, der motsetninger ble satt på spissen og hadde global forankring og rekkevidde.³ Samfunnsdebatten i etterkant av terrorhandlingene på Utøya og i Oslo 22. juli 2011 aktualiserte spørsmål om grensene for hatefulle ytringer, om behovet for ytringsansvar samt om forholdet mellom ytring og handling.⁴

Det andre monitorprosjektet – «Offentlighetens grenser» (2015–2017) – ble utformet noen få uker etter angrepet mot Charlie Hebdo i Paris og mot Krudttønden i København. I utgangspunktet lå det allerede i kortene at prosjektet skulle gå dypere inn i offentlighetens dynamikker enn det første prosjektet hadde kunnet gjøre, men hendelsene bidro til å sette et preg på prosjektet gjennom en interesse for religion og karikaturer som objekter for grensedragnings og politisk debatt.⁵

I denne boken presenteres resultatene av det tredje monitorprosjektet, «Kunnskapens rom i en ny offentlighet» (2020–2021). Dette prosjektet ble i mindre grad definert av konkrete hendelser direkte koblet til ytringsfriheten, men heller av en oppfatning av en endret politisk kontekst og en endret kommunikasjonskontekst. Fra et delvis optimistisk perspektiv på sosiale medier og den digitale offentligheten, der vekten ble lagt på økte ytringsmuligheter, men med blikk for problemer knyttet til netthets og til personvern, reiste utviklingen etter 2015 store spørsmål knyttet til offentligheten som en arena for sannhetssøken og kunnskap. Fokuset knyttet an til forekomsten av falske nyheter, valgpåvirkning og problemer knyttet til ekkokamre og polarisering, men også til nye debatter om akademisk frihet og ytringsbegrensninger på universitetene, med utspring i amerikansk kontekst.

Det siste tiåret kan framstå som preget av store og raske endringer når det gjelder vilkårene for ytringsfriheten; teknologisk, kulturelt og politisk. Vår forskning om ytringsfriheten har forsøkt å fange noen av disse endringene, og forholde seg både til kritiske hendelser og til viktige debatter og forståelser nasjonalt og internasjonalt. At vi har kunnet stå i dette arbeidet over tid, har også gitt mulighet til å forholde oss til hendelsers virkningshistorie og til hvordan grunnleggende forstå-

2 Enjolras, Rasmussen og Steen-Johnsen (red.). *Status for ytringsfriheten i Norge* (Oslo: Fritt Ord; Institutt for samfunnsforskning, 2014).

3 Sniderman mfl., *Paradoxes of Liberal Democracy* (Princeton University Press, 2014).

4 Svare og Svensson, «Ytringskultur bør finne sted.» *Sosiologi i dag* 45, no. 4 (2015): 67–89.

5 Midtbøen mfl. (red.), *Boundary Struggles*. (Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2017); Steen-Johnsen mfl., *Ytringsfrihetens grenser* (Oslo: Fritt Ord; Institutt for samfunnsforskning, 2016).

elser av offentligheten har endret seg, slik vi så i forbindelse med 10-årsmarkerin-
gen av 22. juli-terroren⁶ og i aktualiseringen av karikaturdebatten i kjølvannet av
angrepet mot Charlie Hebdo ti år etter.⁷ Samtidig har langsiktigheten gitt mulig-
heter til å utforske stabilitet så vel som endring. Selv om prosjektet hele veien har
integreert nye innfallsvinkler og spørsmålsstillinger, har det sentrale målet om å
utdype forståelsen av de sosiale grensene for ytringsfriheten stått fast.⁸ Disse gren-
sene har blitt utforsket gjennom tre innfallsvinkler – ved å se på befolkningens
holdninger til hva slags ytringer som er akseptable på ulike arenaer, ved å under-
søke hvorvidt ulike former for selvsensur begrenser viljen til å ytre seg, og ved å
kartlegge erfaringer med netthets, og hvordan dette henger sammen med tilbake-
trekning fra ordskiftet.

BEFOLKNINGSUNDERSØKELSEN OG AKTIVE NETTDEBATTANTER

Analysene i denne boken bygger på flere ulike datakilder. Den første er en repre-
sentativ befolkningsundersøkelse gjennomført høsten 2020, der deler av utvalget
består av de samme individene som i tilsvarende undersøkelser gjennomført i 2015
og 2013. Undersøkelsene ble gjennomført som websurveyer ved bruk av Kantar
TNS' aksesspanel (GallupPanelet). Dette panelet er blant de få tilgjengelige web-
baserte utvalgskildene i Norge som baserer seg på sannsynlighetsutvalg. Det betyr
at rekruttering til panelet skjer gjennom tilfeldig utvelgelse, og at det ikke er mulig
å «melde seg på». Slik tilfeldig rekruttering er svært viktig for å kunne gjennomføre
befolkningsrepresentative undersøkelser.

Totalt ble det gjennomført 1500 intervjuer med majoritetsbefolkningen og 500
intervjuer med vestlige innvandrere i 2013-runden av undersøkelsen. I 2015-run-
den ble samtlige av de 2000 som svarte i 2013, og som fortsatt var medlem av Gal-
lupPanelet, invitert til å delta i den nye undersøkelsen. Av disse besvarte totalt 990
personer den nye undersøkelsen. Deretter ble det trukket et nytt befolkningsrepre-
sentativt utvalg, slik at det totalt ble gjennomført om lag 2000 intervjuer også i
2015.

I 2020-runden ble alle respondenter som deltok i de to tidligere rundene av
undersøkelsen (2013 og 2015), invitert til å delta. I tillegg er det trukket nye

6 Notaker, *Arbeiderpartiet og 22. juli* (Oslo: Aschehoug, 2021); Brenna, *22. juli – og alle dagene etterpå* (Oslo: J.M. Stenersens forlag, 2021).

7 Alm, Brown og Røyseng, *Kommunikasjon og ytringsfrihet i organisasjoner* (Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2016).

8 Midtbøen mfl. (red.), *Boundary Struggles*.

respondenter som til sammen gir et nettutvalg på 2000 respondenter, som er representativt på kjønn, alder og utdanning. Det endelige utvalget består da av et befolkningsrepresentativt utvalg, inkludert et mindre panelutvalg. Intervjuene ble gjennomført i august 2020. Spørreskjemaet ble besvart på nett og tok omtrent 15–20 minutter å gjennomføre. 37,2 prosent av bruttoutvalget valgte å delta i undersøkelsen, som altså ga et nettutvalg på 2000 respondenter. I tabell A1 presenteres brutto- og nettutvalgsfordeling og svarprosent for befolkningsutvalgene i undersøkelsene i 2013, 2015 og 2020 samt et delutvalg med aktive nettdebattanter fra 2020. Tabell A2 viser nettutvalgsfordelingen for befolkningsutvalget i 2020-undersøkelsen sammenlignet med den faktiske fordelingen i befolkningen og avvikene mellom disse.

Unge voksne, lavt utdannede og personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i undersøkelsene. Resultatene som presenteres, er basert på vektete analyser, der det er korrigert for skjevheter knyttet til kjønn, alder og utdanning. For å undersøke effekten av små variasjoner i spørsmålsstillinger ble det benyttet «split-sample» på noen av spørsmålene. Dette innebærer at respondentene ble delt tilfeldig i mindre grupper, som hver fikk litt ulike formuleringer på de samme spørsmålene. Dermed varierer antall respondenter som har svart på hvert enkelt spørsmål.

Et av målene med prosjektet er å undersøke en gruppe i befolkningen vi har kalt «aktive nettdebattanter». Dette er personer som sier at de ofte deler meningene sine om samfunn og politikk gjennom sosiale medier. Tidligere undersøkelser har vist at de aktive nettdebattantene utgjør en lav andel av befolkningen.⁹ For å kunne studere kjennetegn ved aktive nettdebattanter statistisk og hva som skiller dem fra resten av befolkningen, var vi derfor nødt til å rekruttere et tilleggsutvalg av aktive nettdebattanter til befolkningsundersøkelsen. Dette gjorde vi ved å inkludere spørsmål om hvor ofte folk uttrykker meninger om samfunn og politikk på internett i en såkalt «screenerbuss» våren 2020. Dette er en månedlig undersøkelse som Kantar gjennomfører for å identifisere smale målgrupper. De som svarte at de minst ukentlig uttrykker meninger om samfunn og politikk på internett våren 2020, ble invitert til å delta i befolkningsundersøkelsen om ytringsfrihet høsten 2020, i tillegg til det befolkningsrepresentative utvalget. På denne måten fikk vi en overrepresentasjon av aktive nettdebattanter i utvalget. Det å uttrykke meninger om samfunn og politikk på internett ble i spørsmålsformuleringen eksemplifisert som å skrive innlegg, kommentere andres innlegg eller delta i debatter i kommentarfelt.

9 Enjolras og Steen-Johnsen, «Ytringsfrihet og sosiale medier.» I *Status for ytringsfriheten i Norge*, redigert av Enjolras mfl., 167–183 (Oslo: Fritt Ord; Institutt for samfunnsforskning, 2014).

Tabell A1: Brutto- og nettoutvalgsfordeling og svarprosent for befolkningsutvalgene i undersøkelsene i 2013, 2015 og 2020, samt delutvalget med aktive nettdebattanter fra 2020

	2013 befolkning			2015 befolkning			2020 befolkning			2020 aktive nettdebattanter**		
	Brutto-utvalg	Netto-utvalg	Svar-prosent	Brutto-utvalg	Netto-utvalg	Svar-prosent	Brutto-utvalg	Netto-utvalg	Svar-prosent	Brutto-utvalg	Netto-utvalg	Svar-prosent
Kvinne	1698	783	46,1 prosent	1967	1011	51,4 %	2687	1008	37,5 %	427	260	60,9 %
Mann	1602	751	46,9 %	1857	1002	54,0 %	2719	1004	36,9 %	563	376	66,8 %
18–29 år	641	259	40,4 %	588	248	42,2 %	1157	219	18,9 %	42	26	61,9 %
30–39 år*	570	225	39,5 %	959	433	45,2 %	1185	270	22,8 %	95	57	60,0 %
40–59 år*	1177	522	44,4 %	1120	601	53,7 %	1585	645	40,7 %	312	202	64,7 %
60+ år	908	527	58,0 %	1157	731	63,2 %	1480	878	59,3 %	542	351	64,8 %
Lav utdanning	1644	738	44,9 %	2238	1111	49,6 %	2617	803	30,7 %	418	245	58,6 %
Høy utdanning	1655	795	48,0 %	1586	902	56,9 %	2790	1209	43,3 %	573	391	68,2 %
Total (N)	3300	1534	46,5 %	3824	2013	52,6 %	5407	2012	37,2 %	991	636	64,2 %

*For 2015-undersøkelsen er disse alderskategoriene 30–44 år og 45–59 år.

**Disse respondentene har blitt kontaktet to ganger, først i Kantars «screenerbuss», deretter til undersøkelsen. Svarprosenten til de aktive nettdebattantene er dermed høyere enn til befolkningsutvalget fordi nettdebattanter som ikke ønsket å delta i undersøkelsen, ble fanget opp i «screenerbussen» og ikke kontaktet til selve undersøkelsen senere.

Tabell A2: Populasjons- og nettutvalgsfordeling og avvik for befolkningsutvalget i undersøkelsen fra 2020. Oppgitt i prosent

	Populasjon*		Nettutvalg		Avvik	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
Under 30 år	11,2	10,5	3,6	7,3	-7,6	-3,2
30–39 år	8,6	8,2	6,5	6,9	-2,1	-1,3
40–59 år	16,7	15,8	16,1	16,0	-0,6	0,2
60+ år	13,9	15,3	23,7	20,0	9,8	4,7
Lav utdanning	34,9	30,1	21,5	18,4	-13,4	-11,7
Høy utdanning	15,4	19,7	28,4	31,7	13,0	12,0
Total	50,2	49,8	49,9	50,1	-0,3	0,3

*Populasjonsdata hentet fra ssb.no.

AKADEMIA-UNDERSØKELSEN: FORSKERNE I OFFENTLIGHETEN

Den andre datakilden er en spørreundersøkelse blant vitenskapelig ansatte ved norske universiteter og høyskoler, universitetssykehus og forskningsinstitutter. Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar. Spørreskjemaet ble sendt via e-post med åpen lenke til om lag 59 000 medlemmer av Forskerforbundet, Norsk Tjenestemannslag (NTL) og tre underforeninger av Den norske legeföreningen: De vitenskapelige legers forening, Overlegeforeningen og Yngre legers forening. Til sammen 4178 personer klikket seg inn på undersøkelsen. Kun medlemmer som hadde en vitenskapelig stilling som inneholdt minimum 20 prosent forsknings- og/eller undervisningstid, ble sendt videre til selve undersøkelsen. Dette gjaldt for 2381 av medlemmene. Til sammen 1856 medlemmer svarte på alle spørsmålene i undersøkelsen. De som ikke fullførte hele undersøkelsen, er utelatt fra analysene i bokens kapitler. I analysene har vi valgt å fokusere på dem med minimum 20 prosent forskningsstilling, og vi har derfor utelatt dem som utelukkende har én undervisningsstilling. Det endelige utvalget som analyseres, er derfor 1512 forskere.

Resultatene som presenteres, er ikke statistisk representative for alle forskere i Norge, da undersøkelsen kun omfatter forskere som er medlem av en fagforening. Samtidig er organisasjonsgraden i Norge, også i akademia, høy. Erfaring tilsier at det kan være vanskelig å nå forskere direkte via utdanningsinstitusjonene. Basert på tidligere gode erfaringer med å gå gjennom fagforeninger, og den høye organisasjonsgraden i Norge og i akademia, valgte vi å derfor sende ut skjemaet via disse.

Fagforeninger som dekket hele spekteret av fagområder, ble invitert, men ikke alle valgte å delta. Det var også variasjon mellom foreningene når det gjaldt hvor mange av medlemmene som svarte. Alt i alt har dette gitt en overrepresentasjon av forskere innenfor medisin i utvalget, og en underrepresentasjon av forskere innenfor tekniske og naturvitenskapelige fag.

Lav svarprosent er en økende utfordring når det gjelder spørreundersøkelser, og andelen deltakere i denne undersøkelsen er på linje med tilsvarende surveyer. Det var noe frafall underveis i undersøkelsen, og kun de som har svart på alle spørsmål, er tatt med i analysene her. Blant dem som har svart på undersøkelsen, er fordelingen av kvinner og menn ganske lik sammensetningen i akademien i Norge (avvik = 3,0 prosentpoeng for menn og -3,0 prosentpoeng for kvinner).¹⁰ Fordelingen av fagansatte/forskere mellom institusjonstyper er litt ulikt den i forskerbefolkningen generelt, i og med at overrepresentasjonen av medisinerer gir en overrepresentasjon av ansatte ved helseforetak. Siden totaltallene i undersøkelsen derfor ikke gir et dekkende bilde av hva forskere i Norge generelt mener, presenterer vi i liten grad tall for hele utvalget samlet. I stedet vektlegger vi variasjoner i holdninger og erfaringer mellom ansatte innenfor ulike fagdisipliner og fagområder, og med ulike bakgrunnskjennetegn. I tabell A3 presenteres en oversikt over respondentenes stilingsstype, fagfelt og arbeidsoppgaver.

Også i denne undersøkelsen er det benyttet «split-sample», slik at vi kan undersøke effekten av ulike spørsmålsformuleringer, samtidig som vi reduserer problemer med strategisk svargiving der respondentene setter enkeltspørsmål opp mot hverandre når de svarer.

10 Populasjonsdata er hentet fra NIFU/FoU-statistikkbanken og omfatter forskere og faglig personale i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og personer med forskerstilling i helseforetak.

Tabell A3: Respondentene i akademia-utvalgets stillingstype, fagfelt og arbeidsoppgaver (N = 1512). Oppgitt i prosent

	Andel
Ved hva slags type institusjon utfører du forskning og/eller undervisning?	
UH (universitet og/eller høyskole)	62,4
Forskningsinstitutt	24,3
Helseforetak	22,8
ABM (arkiv, bibliotek, museum)	3,2
Annet	5,0
Ubesvart	0,2
Omtrent hvor stor andel av arbeidstiden din bruker du på forskning?	
Mer enn 80 prosent av stillingen	25,4
51–80 prosent av stillingen	20,2
20–50 prosent av stillingen	33,9
Mindre enn 20 prosent av stillingen	20,3
Ubesvart	0,2
Hvilke fagfelt jobber du innenfor?	
Samfunnsvitenskap (SV)	22,6
Humaniora og kunsthøgskolefag (HUM)	13,8
Medisin og helsefag (MED)	44,5
Teknologi (TK), matematikk og naturvitenskap (MN)	17,7
Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin (LBR/FISK/VET)	6,3
Annet	2,9
Ubesvart	0,3
Hva slags type hovedstilling har du?	
Professor	17,4
Førsteamanuensis	13,4
Forsker	28,9
Universitets- og høyskolelektor/førstelektor	4,0
Postdoktor	3,1
Stipendiat	14,3
Vitenskapelig assistent/ forskningsassistent	0,8
Arkivar/bibliotekar/konservator	0,9
Rådgiver, konsulent eller lignende	2,5
Annet (inkl. dosent)	12,9
Ubesvart	1,9

	Andel
Hvor lenge har du jobbet med forskning og/eller undervisning?	
Mindre enn 5 år	17,3
5–10 år	19,8
10–15 år	14,4
Mer enn 15 år	48,1
Jobber ikke med forskning og/eller undervisning	0,2
Ubesvart	0,1
Vet ikke	0,1
Hva er ditt ansettelsesforhold i din hovedstilling?	
Fast ansatt	79,4
Midlertidig ansatt	18,3
Frilans /selvstendig næringsdrivende	0,3
Annet	1,9
Ubesvart	0,1
Har du forsket på noen av følgende temaer de siste fem årene?	
Kjønn og likestilling	8,5
Klima og miljø	15,6
Innvandring og integrering	8,1
Ingen av disse	68,7
Har ikke forsket de siste fem årene	2,8
Ubesvart	1,6

KVALITATIVE DATA

Den tredje datakilden for dette forskningsprosjektet består av kvalitative dybdeintervjuer med forskere knyttet til klima-, innvandrings- og kjønnsforskning. Nedenfor beskrives forskningsdesign og metode.

Valg av forskningsfelt. De tre forskningsfeltene i fokus er valgt ut med sikte på å utforske erfaringer og refleksjoner hos forskere som jobber med problemstillinger som ofte får oppmerksomhet i mediene, og som er knyttet til omstridt tematikk. Dette gjorde vi nettopp for å undersøke hvordan forskere opplever det å forholde seg til offentligheten når det de forsker på, kan oppfattes som kontroversielt. Utgangspunktet er slik forskningsfelt som skiller seg noe ut fra academia som helhet, men som innebærer at vi dekker erfaringer fra fagområder både innen naturvitenskap og samfunnsvitenskap.

Utvalg av informanter Utvalget av forskere er basert på et mål om å oppnå representativitet innen hvert felt, både når det gjelder kjønn, institusjonstilknytning, alder og faglig og metodisk posisjon. Vi la også vekt på ha med både forskere som er mye ut i offentligheten og med bred medieerfaring, og forskere som er mer tilbaketrukkne når det gjelder offentlig formidling. Målet var også å oppnå en viss metning innen hvert av feltene. Totalt intervjuet vi 49 forskere. Med mellom 15 og 18 intervjuer fra hvert felt fikk vi slik et godt grunnlag for å kunne si noe om denne gruppen forskeres erfaringer. Tabellene nedenfor viser fordeling av informanter på forskningsfelt, institusjonstype og kjønn. Av anonymiseringshensyn viser vi ikke fordelingen av kjønn og institusjonstype innad innen hvert forskningsfelt.

Tabell A4: Oversikt over antall informanter, fordelt på forskningsfelt, kjønn og institusjonstype

	Antall informanter
Forskningsfelt	
Kjønn og likestilling	15
Migrasjon og integrasjon	18
Klima og miljø	16
Totalt	49
Kjønn	
Menn	21
Kvinner	28
Totalt	49
Institusjonstype	
Universitets- og høyskolesektor	28
Instituttsektor	21
Totalt	49

Metode. Intervjuene var basert på en semistrukturert intervjuguide som dekker sentrale spørsmål som syn på yringsfrihet i academia generelt, syn på og erfaringer med offentlig formidling, syn på forholdet mellom verdier – politisk orientering og vitenskap samt vurderinger og erfaringer knyttet til ekstern finansiering, styring og innblanding utenfra. Intervjuene ble gjennomført ansikt til ansikt eller via Zoom. Sistnevnte format var nødvendig å ta i bruk på grunn av pandemi-restriksjoner. Hvert intervju varte mellom 1 og 2 timer, ble tatt opp og siden transkribert.

Analyse. Intervjuene ble lest, drøftet og siden kodet tematisk i HyperResearch av alle de tre forskerne som gjennomførte intervjuene. Analysen bygger i stor grad på en systematisk sammenligning av refleksjoner og erfaringer som kommer fram i intervjuene, med data fra den kvantitative spørreundersøkelsen slik at konklusjonene blir mest mulig robuste og nyanserte. Analysene tar sikte på å dekke de sentrale trekkene som kom fram i intervjuene, der de tre kapitlene som bygger på dette datamaterialet – kapittel 7, 8 og 9 – til sammen gir et dekkende bilde av hovedproblemstillingene i forskningsprosjekt og intervjuguide.

Forskningsetikk. Undersøkelsen er gjennomført i tråd med forskningsetiske retningslinjer knyttet til lagring og anonymisering av data. Informantene er anonymisert med mindre de ikke eksplisitt har godkjent og samtykket til noe annet. Det innebærer at informasjon som kan være relevant for enkelte analyser, er tatt bort av anonymitetshensyn, slik at ikke enkeltforskere kan knyttes til enkeltsitater eller andre opplysninger som røper deres identitet.

Om å forske på egen profesjon. Samfunnsvitenskapelig forskning innebærer alltid å forske på noe som man på et eller annet vis er en del av. Likevel gir det å forske på forskere, altså sin egen profesjon, problemstillingen om å håndtere nærhet til feltet noen egne metodiske utfordringer. For å minimere faren for at personlig kjennskap til forskere og felt skal farge vår datainnsamling og våre analyser, har vi fulgt strategier for å skape så stor distanse til forskningsobjektet som mulig. For det første er sammenstillingen av kvantitative og kvalitative data sentral, det har gitt oss mulighet til å korrigere eventuelle skjeve analyser eller ikke-representative konklusjoner. For det andre har de tre hovedansvarlige forskerne bakgrunn fra ulike forskningsfelt og institusjoner, slik at de bringer ulike forforståelser og erfaringer med de feltene vi forsker på, inn i studien. Kjersti Thorbjørnsrud er medieforsker, spesialisert innen ytringsfrihet, politisk kommunikasjon, migrasjon, helse og politikk. Arnfinn H. Midtbøen er sosiolog spesialisert innen migrasjon, statsborgerskap, ulikhet og ytringsfrihet. Marte Mangset er sosiolog spesialisert innen studier av kunnskap, utdanning og forskning, eliter og offentlig forvaltning. Intervjuene har systematisk blitt fordelt slik at hver av forskerne i størst mulig grad unngår felt eller informanter de kjenner godt fra før. Kombinasjonen av ulike perspektiver og ulike tilknytninger til de tre forskningsfeltene vi studerer, har vært viktig for å kunne stille spørsmål ved hverandres analyser, diskutere ulike tolkninger opp mot hverandre og komme fram til robuste funn. For å utsette våre felles analyser for et kompetent, kritisk blikk har vi også presentert foreløpige analyser og tekstutkast for hele forskergruppen, og for eksterne lesere underveis i prosessen.

OM MÅLING AV POLITISKE HOLDNINGER I REPRESENTATIVE BEFOLKNINGSUNDERSØKELSER

Det er vanlig i valgforskning å måle folks holdninger med utgangspunkt i et sett med politiske konfliktlinjer som hører til sentrale ideologiske dimensjoner.¹¹ Disse konfliktlinjene kommer til syne når politiske aktører «mobiliserer støtte i forhold til dem».¹² Velgerne til de ulike partiene fordeler seg systematisk langs disse konfliktlinjene, men det er variasjon innad i partiene og overlapp mellom de ulike partiene.

I befolkningsundersøkelsen (KunOff) er folks holdninger målt på følgende konfliktlinjer: innvandring–solidaritet, offentlig–privat, vekst–vern, sentrum–periferi, moralsk–religiøs og likestilling. Tabell A5 viser en oversikt over påstandene som ble brukt til å måle holdningsdimensjonene. De fleste påstandene er hentet fra stortingsvalgundersøkelsen i 2017.¹³ Innvandring–solidaritet handler om holdninger til innvandring, herunder oppfatninger om hvor restriktiv innvandringspolitikken bør være, og om konsekvensene av innvandring for norsk økonomi og kultur. Offentlig–privat-dimensjonen handler om forholdet mellom stat og marked og svarer til den klassiske økonomiske høyre–venstre-aksen i norsk politikk. Vekst–vern handler om synet på forholdet mellom klima- og miljøhensyn og økonomisk vekst; sentrum–periferi handler om sentraliserings- og distriktpolitikk; moralsk–religiøs er knyttet til hvorvidt man ønsker at religiøse verdier skal være retningsgivende for politikkutforming; og likestillingsdimensjonen handler om holdninger til likestillingsvilkår.

Holdningsdimensjonene henger sammen med partipreferanse. I stortingsvalgundersøkelsen fra 2017 fant man følgende mønster: FrPs velgere er mest kritiske til innvandring, mens velgerne til Rødt, MDG og SV er de mest positive; velgerne til Rødt, MDG, SV og Venstre faller på vernesiden på vekst–vern-dimensjonen, mens velgerne til FrP, H, Sp og Ap i større grad har holdninger knyttet til vekst; FrPs velgere er mest positive til privatisering, mens velgerne til Rødt og SV er mest kritiske; KrF skiller seg ut ved å ha de velgerne med mest religiøse verdier, mens velgerne til SV, MDG og Venstre er de mest sekulære; Sps velgere er de som klart faller på periferi-siden på sentrum–periferi-dimensjonen, mens det ikke er store forskjeller mellom de andre partienes velgere.

11 Grindheim mfl., *Norsk politikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2017).

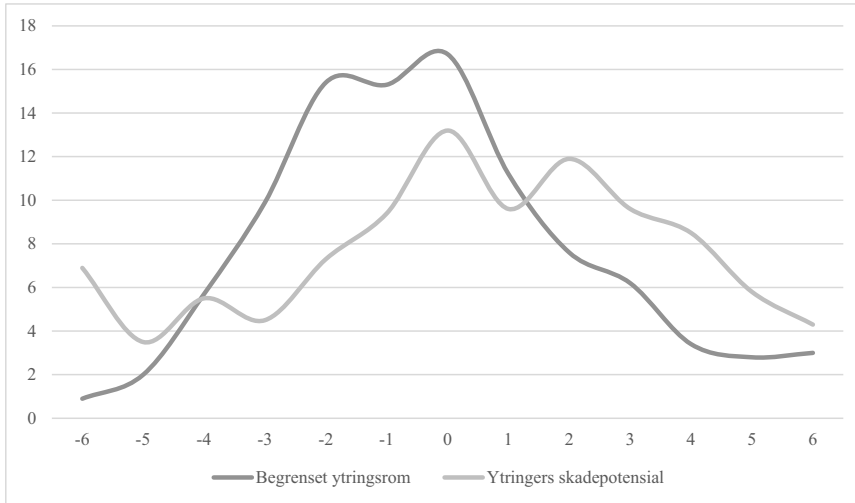
12 Grindheim mfl., *Norsk politikk*, 61.

13 Aardal mfl., «Politiske stridsspørsmål, ideologiske dimensjoner og stemmegivning.» I *Velgere og valgkamp*, redigert av Bergh og Aardal (Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2019), 44-80.

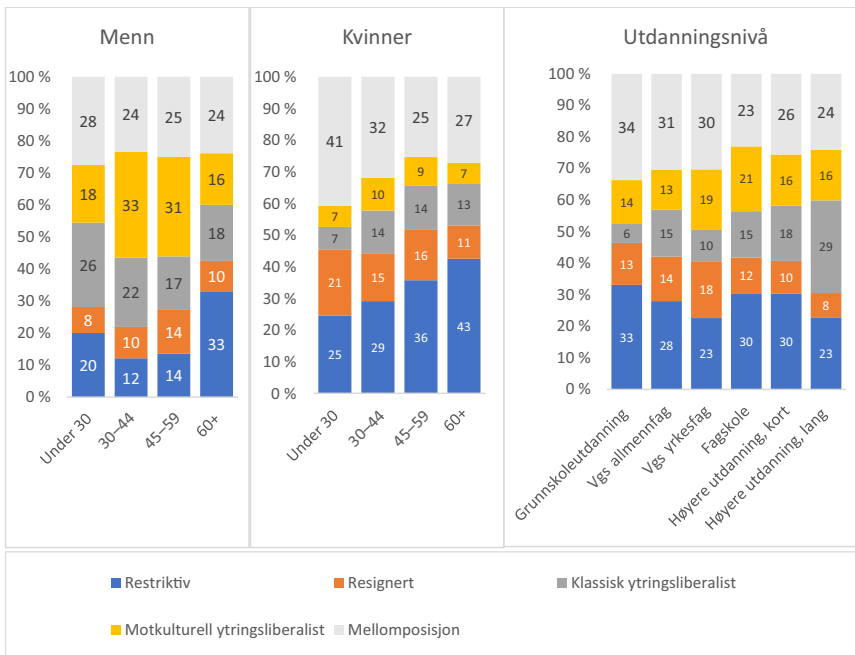
Tabell A5: Holdningsdimensjoner målt i spørreundersøkelsen. Cronbachs alfa og korrelasjon

	Cronbachs alfa	Korrelasjon
Innvandring (høy score = innvandringskritisk)	0.857	0.64–0.67***
Innvandring utgjør en alvorlig trussel mot vår nasjonale egenart		
Innvandring er positivt for norsk økonomi		
Vi bør gjøre det lettere for innvandrere å få adgang til Norge		
Vekst–vern (høy score = mer vern)	0.652	0.48***
Klimaendringene er i hovedsak menneskeskapt		
Det legges altfor liten vekt på miljøvern i dagens Norge		
Offentlig–privat (høy score = mer privat)	0.602	0.43***
Mange offentlige aktiviteter kunne blitt utført både bedre og billigere hvis de ble overlatt til private		
I den nåværende økonomiske situasjonen er det rom for betydelige lettelser i skatter og avgifter		
Moralsk–religiøs (høy score = mer religiøse/moralske verdier)	0.587	0.42***
Det bør være samme mulighet til adopsjon for homofile som for heterofile		
Vi bør satse på et samfunn der kristne verdier spiller en større rolle		
Sentrum–periferi (høy score = mer periferi)	0.553	0.39***
Politikere og byråkrater i Oslo forstår lite av det som skjer i distrikts-Norge		
Flere statlige virksomheter bør flyttes ut i distriktene		
Likestilling/kjønn (høy score = mer likestilling / mindre biologiske forskjeller)	0.518	0.35***
Vi er ikke i mål med likestillingen i Norge		
Forskjeller mellom kvinner og menns yrkesvalg kan hovedsakelig forklares biologisk		
*** $p < 0,001$		

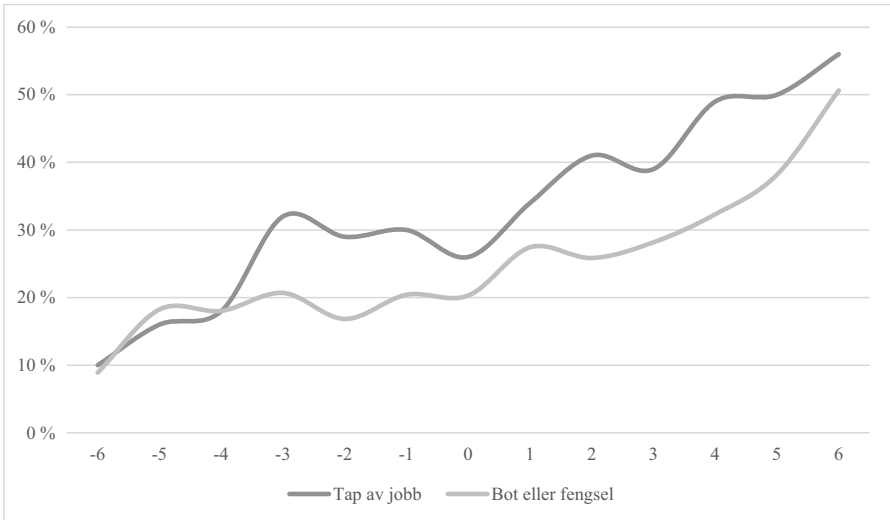
TABELLER OG FIGURER, KAPITTEL 2

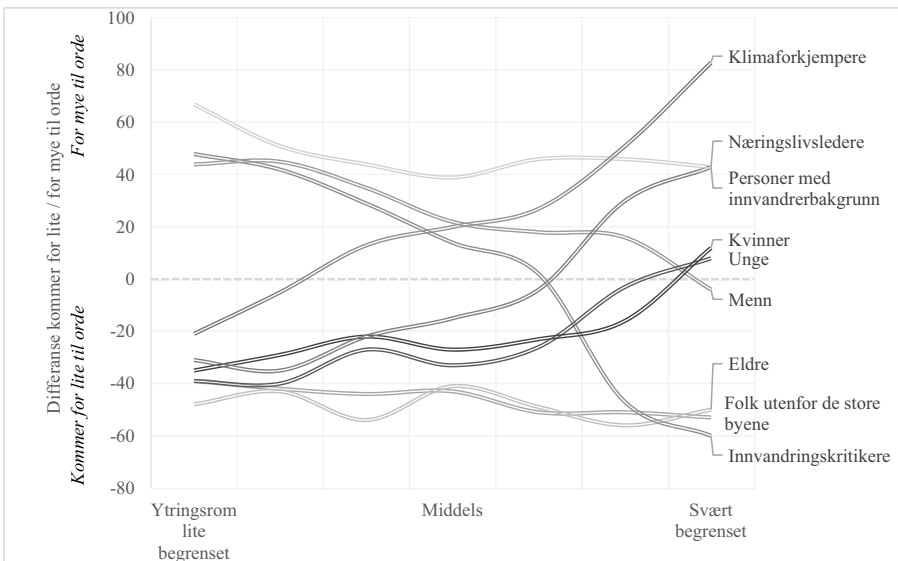
Figur A2.1: Fordeling på de to indeksene.

Figur A2.2: Syn på ytringers skadepotensial og holdning til sanksjoner mot nedsettende ytringer.

Figur A2.3: Andel som mener ytringen «det er vel bedre at vi fjerner disse avskyelige rottene fra jordens overflate selv, tenker jeg!», etter syn på ytringers skadepotensial.

Figur A2.4: Grupper som kommer for mye og for lite til orde, etter syn på begrenset ytringsrom. Differanse kommer for mye til orde–kommer for lite til orde.

Tabell A2.1: Faktoranalyse av holdninger til ytringsfrihet, to dimensjoner

	Ytringers skadepotensial	Begrenset ytringsrom
Universiteter og høyskoler bør beskytte studenter mot krenkende ytringer og ideer	,808	
Det å støtte noens rett til å ytre seg rasistisk er like ille som å være rasist selv	,774	
Det bør være tillatt å brenne religiøse symboler	-,769	
Det politiske klimaet i Norge gjør det vanskelig for meg å si hva jeg mener		,818
Politisk korrekthet er et stort problem i Norge		,771
Norske medier dekker hele bredden av politiske meninger i samfunnet		,643

Tabell A2.2: Holdninger til to dimensjoner ved ytringsfriheten, etter alder, kjønn og utdanning

	Tillatt å brenne religiøse symboler (diff uenig-uenig)	Støtte rasisme like ille som å være rasist (diff enig-uenig)	Beskytte studenter mot krenkende ytringer (diff enig-uenig)	Snitt skala ytringer skadelige (-6 til 6)	Politisk klima vanskelig å si hva man mener (diff enig-uenig)	Politisk korrekthet stort problem (diff enig-uenig)	Norske medier dekker hele bredden av politiske meninger i samfunnet (diff uenig-uenig)	Snitt skala ytringsrom begrenset (-6 til 6)
Menn								
Under 30	-3	-18	-16	-0,7	-28	1	-15	-0,3
30-44	-28	-29	-31	-1,6	-15	46	-2	0,4
45-59	-14	-23	-11	-1,0	-8	51	-12	0,7
60+	15	11	3	0,3	-40	19	20	-0,7
Kvinner								
Under 30	42	38	33	1,7	-20	19	-6	0,0
30-44	40	12	24	1,1	-32	14	4	-0,4
45-59	49	15	17	1,2	-35	9	11	-0,7
60+	46	27	22	1,4	-49	14	20	-0,9
Utdanning								
Grunnskoleutdanning	41	34	24	1,6	-11	29	-4	0,0
Vgs allmennfag	26	14	11	0,6	-32	24	-3	-0,3
Vgs yrkesfag	16	4	16	0,4	3	34	6	0,4
Fagskole	18	6	6	0,4	-21	24	-7	0,0
Høyere utdanning, kort	20	1	-1	0,2	-32	16	-7	-0,6
Høyere utdanning, lang	2	-17	-17	-0,6	-39	9	-15	-0,9

TABELLER OG FIGURER, KAPITTEL 3

Tabell A3.1: Konsekvenser dersom nedsettende ytringer blir publisert i norske redigerte medier / sosiale medier (flere svar mulig). Prosent og endring fra 2015 (i parentes)

	Ingen konsekvenser/ bør tillates på minst én arena	Sosiale/ikke-jurdiske konsekvenser	Bot	Fengsel
Redigerte medier				
Ytringer om religioner	54 (10)	33 (-15)	10 (5)	2 (1)
... innvandrere	38 (4)	43 (-13)	15 (7)	4 (2)
... muslimer	39 (4)	41 (-16)	15 (8)	4 (3)
... kristne	49 (11)	39 (-15)	10 (4)	2 (0)
... lesbiske, homofile, bifile eller transpersoner	33 (6)	43 (-15)	18 (6)	7 (3)
... politikere	61 (2)	31 (-6)	6 (3)	1 (1)
Sosiale medier				
Ytringer om religioner	52 (3)	37 (-9)	9 (6)	1 (0)
... innvandrere	36 (-3)	49 (-5)	12 (7)	3 (1)
... muslimer	36 (-3)	47 (-7)	13 (9)	3 (1)
... kristne	48 (4)	42 (-8)	9 (5)	1 (-1)
... lesbiske, homofile, bifile eller transpersoner	33 (0)	47 (-9)	15 (8)	4 (2)
... politikere	59 (-4)	31 (-2)	8 (6)	2 (1)

Tabell A3.2: Konsekvenser dersom ytringer som kan oppleves som krenkende, blir publisert i norske redigerte medier / sosiale medier (flere svar mulig). Prosent og endring fra 2015 (i parentes)

	Ingen konsekvenser/ bør tillates på minst én arena	Sosiale/ikke-jurdiske konsekvenser	Bot	Fengsel
Redigerte medier				
Ytringer om religioner	82 (-2)	14 (2)	3 (1)	1 (-1)
... innvandrere	74 (-4)	20 (3)	4 (1)	1 (0)
... muslimer	68 (-4)	23 (0)	7 (4)	1 (0)
... kristne	82 (2)	15 (0)	3 (0)	0 (-1)
... lesbiske, homofile, bifile eller transpersoner	68 (-3)	22 (0)	7 (3)	2 (1)
... politikere	88 (-3)	10 (1)	2 (2)	0 (0)
Sosiale medier				
Ytringer om religioner	81 (-3)	15 (2)	3 (1)	1 (0)
... innvandrere	73 (-5)	21 (3)	5 (1)	2 (1)
... muslimer	69 (-5)	22 (-1)	7 (5)	2 (1)
... kristne	79 (0)	17 (1)	4 (-1)	0 (0)
... lesbiske, homofile, bifile eller transpersoner	67 (-5)	24 (1)	7 (3)	2 (1)
... politikere	87 (-3)	11 (3)	1 (0)	1 (1)

Tabell A3.3: På hvilke arenaer man er villig til å si sin mening, i lys av ulike typer konsekvenser. Prosent

	Ingen arenaer/vet ikke	Utelukkende blant familie og venner	På arbeidsplassen	På internett og i sosiale medier ^a	På internett og i sosiale medier (lukkede grupper)
Du kan oppfattes som uhøflig					
2013	47	24	23	18	
2015	51	24	19	15	
2020	50	24	19	12	14
Det kan være du dummer deg ut					
2013	34	28	33	22	
2015	40	27	29	17	
2020	41	28	24	14	17
Du tror du kan oppfattes som rar eller annerledes					
2013	38	23	34	25	
2015	37	25	32	22	
2020	39	26	30	18	20
Du tror du kan oppfattes som rasistisk					
2013	70	18	9	6	
2015	66	19	12	9	
2020	68	16	9	7	9
Det kan føre til at du blir latterliggjort					
2013	48	25	22	16	
2015	54	22	21	13	
2020	53	23	16	11	13
Det kan føre til at overordnede på arbeidsplassen reagerer negativt					
2013	55	18	24	7	
2015	54	22	21	8	
2020	58	19	17	7	10

	Ingen arenaer/vet ikke	Utelukkende blant familie og venner	På arbeidsplassen	På internett og i sosiale medier ^a	På internett og i sosiale medier (lukkede grupper)
Politi eller myndigheter kan overvåke det du uttrykker					
2013	66	12	16	18	
2015	62	13	18	18	
2020	64	14	15	14	15
Meningen kan virke støtende på personer eller grupper					
2013	40	39	15	11	
2015	41	35	19	12	
2020	34	39	17	11	15
Meningen kan såre folk du bryr deg om					
2013	68	21	7	5	
2015	71	18	9	5	
2020	68	17	10	7	8

^a I 2020 ble det spurt om både «åpne grupper» og «lukkede grupper» på internett og i sosiale medier. Beregningen er basert på «åpne grupper». I 2013 og 2015 ble ikke dette presisert.

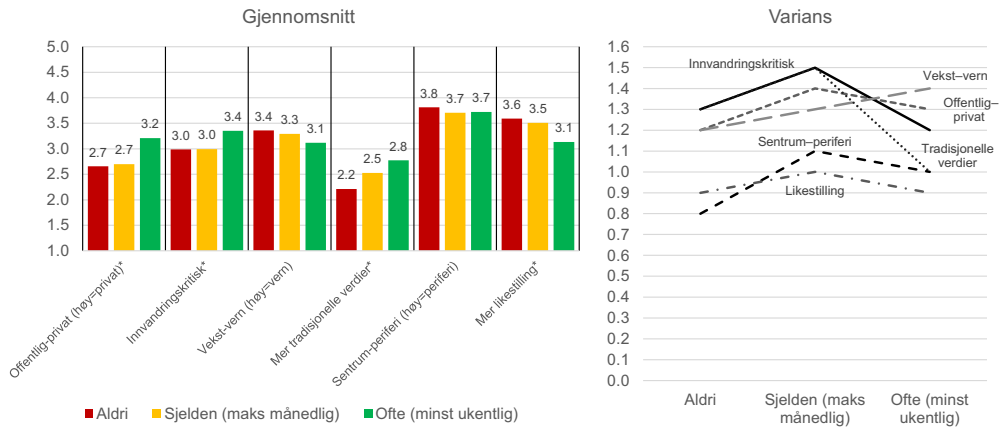
TABELLER OG FIGURER, KAPITTEL 4

Tabell A4.1: Hvor ofte folk ytrer/uttrykker meningene sine på ulike arenaer. Prosent av befolkningen

	Kronikk/leserinlegg i avis			Tv/radio/podkast			Organisasjoner/folkemøter		
	Aldri	Sjelden	Ofte	Aldri	Sjelden	Ofte	Aldri	Sjelden	Ofte
Totalt	80.4	18.5	1.1	91.0	8.0	2.0	75.1	23.7	1.2
Kjønn									
Mann	76.9	21.3	1.8	89.0	9.0	2.0	71.6	26.7	1.8
Kvinne	83.8	15.9	0.4	93.0	7.0	0.0	78.6	20.7	0.7
Alder									
Under 30 år	77.8	21.0	1.2	82.0	15.0	4.0	76.6	21.5	1.9
30–44 år	86.5	11.3	2.3	92.0	6.0	2.0	79.6	18.8	1.6
45–59 år	81.1	18.4	0.5	95.0	5.0	0.0	75.2	23.9	1.0
60 år eller mer	76.1	23.5	0.4	93.0	7.0	0.0	70.4	29.0	0.7
Høyeste utdanning									
Grunnskole/vgs	80.8	18.1	1.2	91.0	7.0	2.0	77.3	21.3	1.5
Universitet/høgskole kort	82.6	15.9	1.5	92.0	7.0	1.0	74.5	24.7	0.8
Universitet/høgskole lang	76.4	23.4	0.2	90.0	9.0	0.0	67.6	31.6	0.9
n	1538	401	17	1809	143	16	1407	529	20

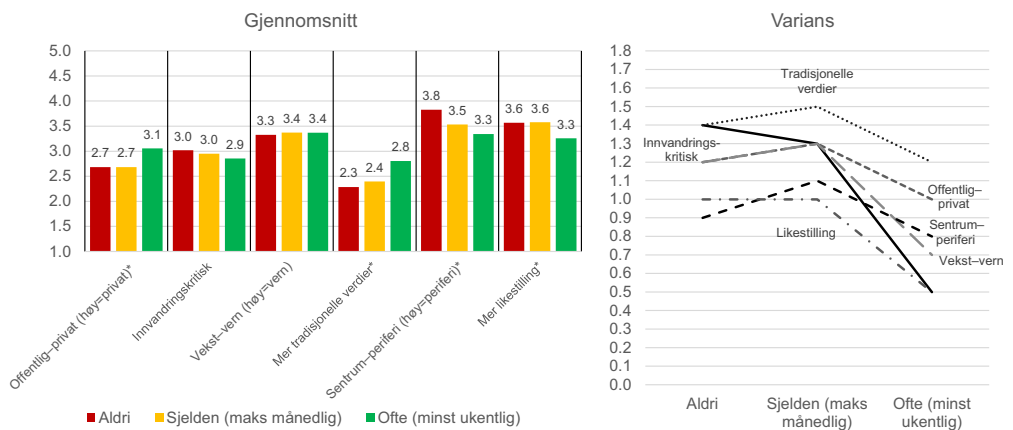
Tabell A4.2: Partipreferanse blant dem som ytrer seg på ulike arenaer. Prosentuert etter hvor ofte folk ytrer seg

	Kronikk/leserinlegg i avis			Tv/radio/podkast			Organisasjoner/folkemøter		
	Aldri	Sjelden	Ofte	Aldri	Sjelden	Ofte	Aldri	Sjelden	Ofte
Rødt	4	5	5	4	6	7	3	5	14
SV	5	9	6	6	10	6	5	10	9
Ap	21	17	20	19	20	41	19	21	38
Sp	7	6	5	7	6	5	7	9	7
MDG	3	3	5	3	3	0	3	3	1
KrF	2	3	2	2	2	3	2	3	2
Venstre	5	5	1	5	4	0	5	6	6
Høyre	19	16	10	19	15	4	20	16	9
FrP	11	15	31	12	14	10	13	10	10
Andre	2	2	1	2	2	0.0	3	1	0.0
Stemte ikke/uoppgitt	20	18	14	20	18	24	21	16	5
n	1538	401	17	1809	143	16	1407	529	20

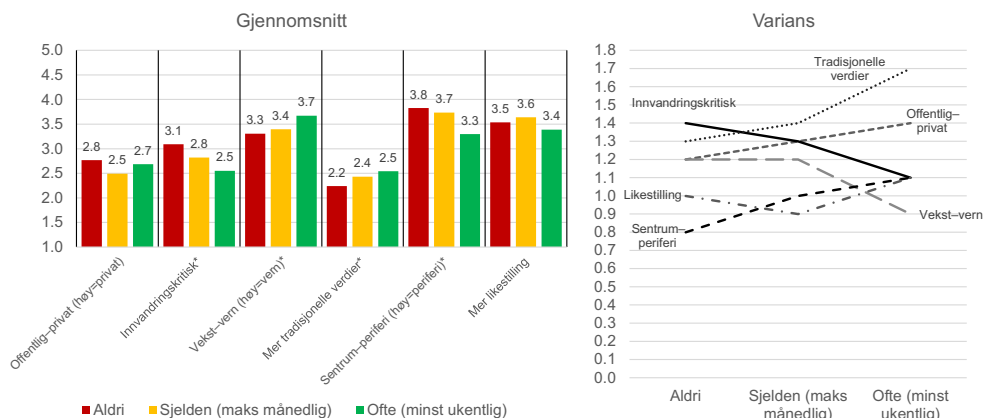
Figur A4.1: Holdninger til politiske stridsspørsmål (ideologiske dimensjoner) etter hvor ofte folk uttrykker meninger om samfunn og politikk gjennom KRONIKK ELLER LESER-INNLEGG I AVISER. Gjennomsnitt og varians.

Note: Signifikante forskjeller i gjennomsnittsnivåer er markert med *. Følgende forskjeller i varians er statistisk signifikante (Levenes test, $p < 0,05$): Offentlig-privat, innvandringskritisk, vekst-vern, mer tradisjonelle verdier, sentrum-periferi. Antall respondenter varierer mellom de ulike dimensjonene: uttrykker aldri meninger, $n = 1749-1798$, uttrykker sjelden meninger, $n = 679-685$, uttrykker ofte meninger, $n = 67-69$.

Figur A4.2: Holdninger til politiske stridsspørsmål (ideologiske dimensjoner) etter hvor ofte folk uttrykker meninger om samfunn og politikk på TV eller radio/podkast. Gjennomsnitt og varians.

Note: Signifikante forskjeller i gjennomsnittsnivåer er markert med *. Følgende forskjeller i varians er statistisk signifikante (Levenes test, $p < 0,05$): Innvandringskritisk, vekst-vern. Antall respondenter varierer mellom de ulike dimensjonene: uttrykker aldri meninger, $n = 2222-2276$, uttrykker sjelden meninger, $n = 254-258$, uttrykker ofte meninger, $n = 29-30$.

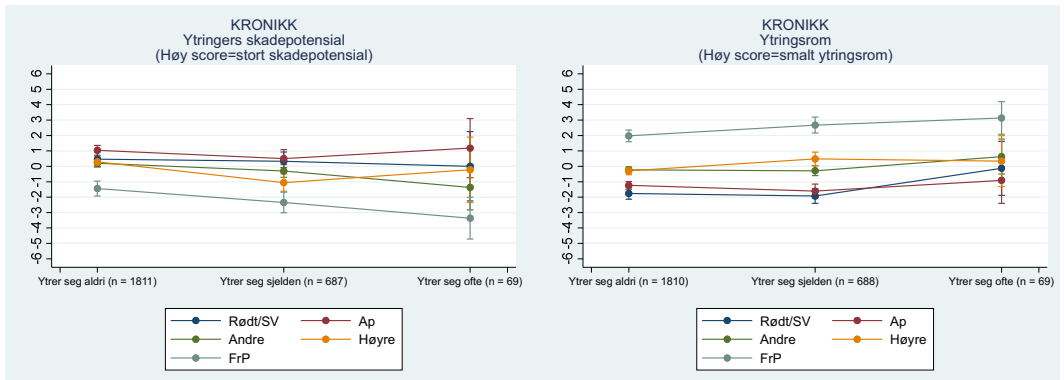
Figur A4.3: Holdninger til politiske stridsspørsmål (ideologiske dimensjoner) etter hvor ofte folk uttrykker meninger om samfunn og politikk i ORGANISASJONSLIVET. Gjennomsnitt og varians.

Note: Signifikante forskjeller i gjennomsnittsnivåer er markert med *. Følgende forskjeller i varians er statistisk signifikante (Levenes test, $p < 0,05$): Offentlig-privat, sentrum-periferi. Antall respondenter varierer mellom de ulike dimensjonene: uttrykker aldri meninger, $n = 1630-1677$, uttrykker sjelden meninger, $n = 808-815$, uttrykker ofte meninger, $n = 50-53$.

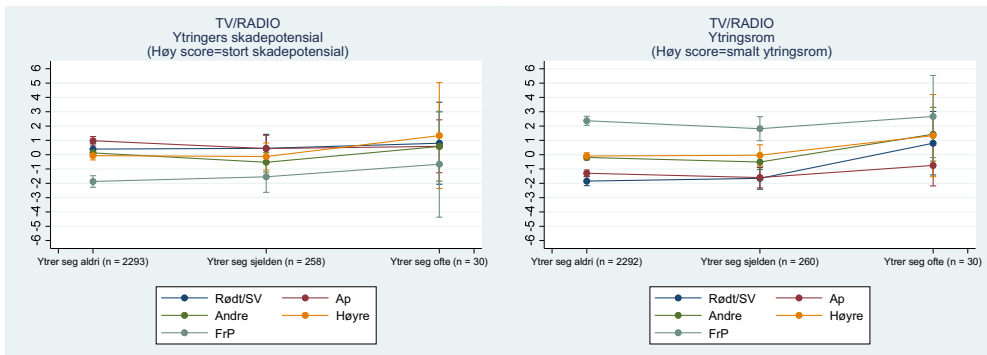
Tabell A4.3: Holdninger til ytringers skadepotensial og oppfatning av ytringsrommet i ulike grupper. ER-indeks

	Ytringer har skadepotensial	Ytringsrommet er trangt
Nettdebatt (hvor ofte man uttrykker meninger om samfunn og politikk på internett og i sosiale medier)	4.444	4.395
Partipreferanse	4.290	3.327
Nettdebatt og partipreferanse	4.015	3.015

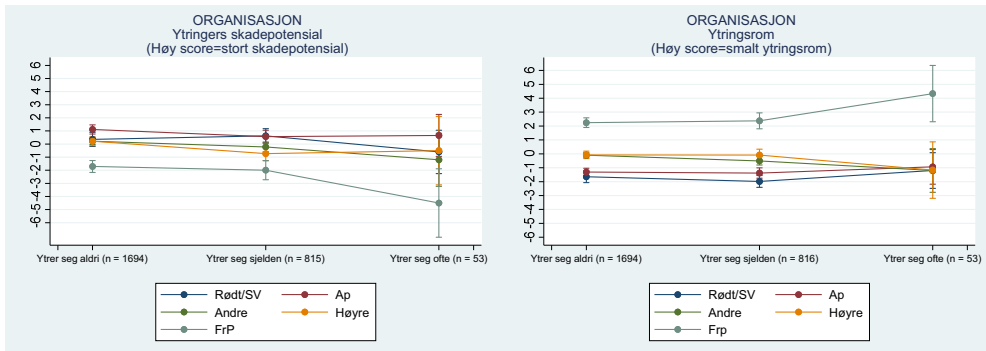
Note: Jo høyere tall, jo større grad av polarisering.

Figur A4.4: Holdninger til ytringers skadepotensial og oppfatning av ytringsrommet mellom ulike velgergrupper etter hvor ofte de ytrer seg gjennom kronikk eller leserinnlegg i aviser. Predikert gjennomsnittsscore fra regresjonsanalyse.

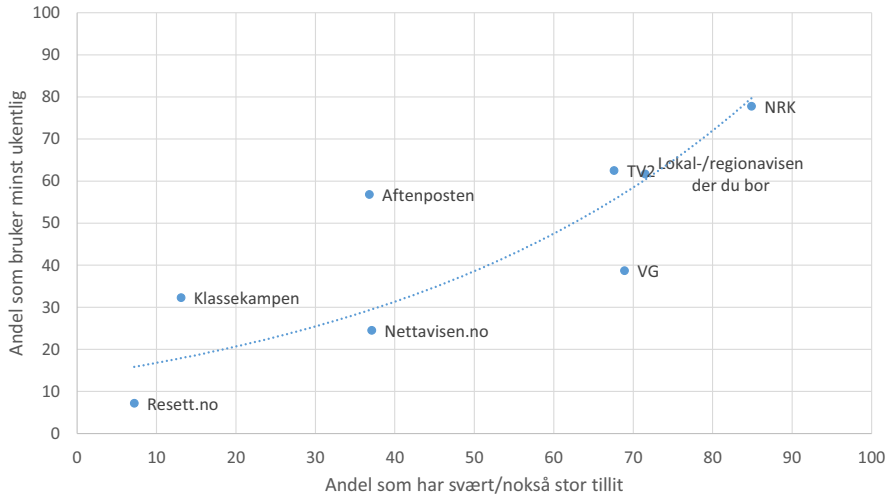

Figur A4.5: Holdninger til ytringers skadepotensial og oppfatning av ytringsrommet mellom ulike velgergrupper etter hvor ofte de ytrer seg på TV eller radio/podkast. Predikert gjennomsnittsscore fra regresjonsanalyse.

Figur A4.6: Holdninger til ytringers skadepotensial og oppfatning av ytringsrommet mellom ulike velgergrupper etter hvor ofte de ytrer seg i organisasjonslivet. Predikert gjennomsnittsscore fra regresjonsanalyse.

TABELLER OG FIGURER, KAPITTEL 6

Figur A6.1: Bruk av og tillit til ulike medier. Prosent.

Tabell A6.1: Sammenhengen mellom mediebruk og bekymring for falske nyheter. Koeffisienter fra lineær regresjon (OLS), kontrollert for kjønn, alder, utdanning og inntekt

	Aftenposten	VG	Nettsavisen.no	Klassekampen	Resett.no (sjeldnere enn ukentlig)	Resett.no (ukentlig eller oftere)	Sosiale medier primær nyhetskilde
Bekymring for falske nyheter (høy score = større bekymring)	-0.07**	-0.06*	0.08**	-0.04	0.15*	0.55***	0.11†
n	1952	1952	1952	1952	1952	1952	1952

Sig: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$, † $p < 0,1$

Tabell A6.2: Sammenhengen mellom ulike politiske holdningsdimensjoner og bekymring for falske nyheter. Koeffisienter fra lineær regresjon (OLS), kontrollert for kjønn, alder, utdanning og inntekt

	Bekymring for falske nyheter
Innvandring (høy score = innvandringskritisk)	0.15***
Vekst-vern (høy score = mer vern)	-0.14***
Offentlig-privat (høy score = mer privat)	0.14***
Moralsk-religiøs (høy score = mer religiøse/moralske verdier)	0.09***
Sentrum-periferi (høy score = mer periferi)	0.11***
n	1952

Sig: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$, † $p < 0,1$

Tabell A6.3: Andel som uttrykker svært eller nokså stor tillit til ulike nyhetskilder. Predikerte prosentandeler fra logistiske regresjonsmodeller med kjønn, alder og utdanning inkludert samtidig

	Aften-posten	VG	Nettavis-sen.no	NRK	TV 2	Klasse-kampen	Resett.no	Lokal-/regionavisen der du bor
Menn	61	33	23	77	59	35	7	60
Kvinner	64	38	22	85	67	40	3	66
Sig.		*		***	***	*	***	**
Under 30 år	66	56	26	82	63	34	13	58
30–44 år	65	41	23	76	61	35	4	58
45–59 år	61	34	21	82	61	34	5	60
60+ år	61	29	21	82	65	42	3	69
Sig.		***				*	***	***
Kort utdanning (inntil vgs)	46	36	25	74	62	24	7	64
Lang utdanning (universitet/høgskole)	74	36	20	86	64	47	4	63
Sig.	***		*	***		***	**	
n	2029	2029	2029	2029	2029	2029	2029	2029

Tabell A6.4: Tillit til ulike nyhetskilder og holdninger til politiske stridsspørsmål. Parvise korrelasjoner (Pearson r)

	Aften-posten	VG	Nettavis-sen.no	NRK	TV 2	Klasse-kampen	Resett.no	Lokal-/regionavisen der du bor
Innvandring (høy score = innvandringskritisk)	-0.30***	-0.12***	0.07**	-0.37***	-0.18***	-0.40***	0.29***	-0.13***
Vekst–vern (høy score = mer vern)	0.33***	0.13***	-0.08***	0.39***	0.15***	0.39***	-0.28***	0.16***
Offentlig–privat (høy score = mer privat)	-0.21***	0.00	0.14***	-0.29***	-0.07**	-0.42***	0.27***	-0.09***
Moralsk–religiøs (høy score = mer religiøse/moralske verdier)	-0.20***	-0.10***	0.09***	-0.24***	-0.10***	-0.22***	0.23***	0.00
Sentrum–periferi (høy score = mer periferi)	-0.17***	-0.06**	0.00	-0.06**	-0.01	-0.05*	0.05*	0.08***
Likestilling/kjønn (høy score = mer likestilling/mindre biologiske forskjeller)	0.24***	0.08***	-0.07**	0.27***	0.12***	0.29***	-0.18***	0.11***
N	2022	2022	2025	2026	2025	2026	2025	2026

Sig.: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05

Tabell A6.5: Oppfatninger av journalisters upartiskhet. Andel som svarte «i ganske stor grad» og «i svært stor grad». Prosent

	Lar seg påvirke av sitt politiske standpunkt		Favoriserer kilder som mener det samme som de selv	
	2013	2020	2013	2020
Menn	73	69	69	65
Kvinner	68	46	56	51
Sig. (F-test)	***	***	***	***
Under 30 år	71	51	65	63
30–44 år	71	63	65	65
45–59 år	72	55	62	51
60+ år	68	60	59	53
Sig. (F-test)	**		*	†
Lav utdanning	69	56	62	58
Høy utdanning	74	60	64	58
Sig. (F-test)				
Rødt/SV/MDG	66	58	57	44
Ap	65	45	55	51
Sp/KrF/Venstre	74	69	65	73
Høyre	82	65	72	72
FrP	78	66	73	70
Annet	67	49	62	45
Sig. (F-test)	***	***	***	***
N	1534	425	1527	424

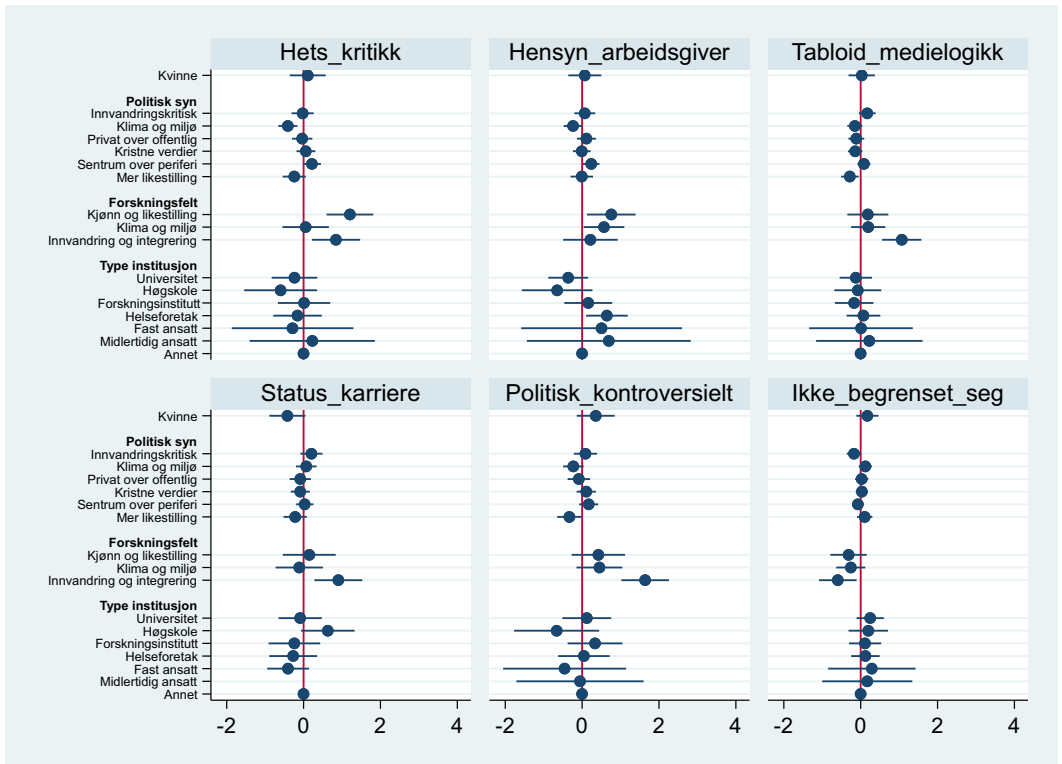
Sig.: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$, † $p < 0,1$

Tabell A6.6: Oppfatninger av journalisters upartiskhet. Andel som svarte «i ganske stor grad» og «i svært stor grad». Prosent

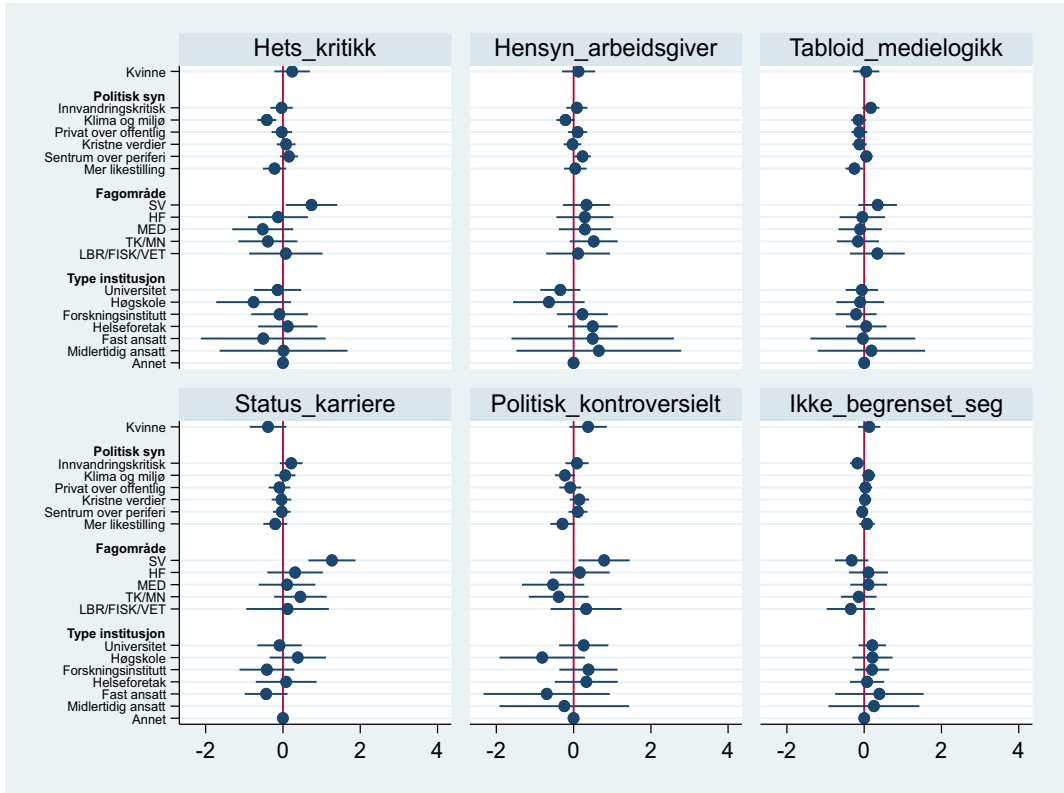
	Lar seg påvirke av sitt politiske standpunkt				Favoriserer kilder som mener det samme som de selv			
	Journalister som skriver om innvandring	Journalister som skriver om klima	Journalister som skriver om kjønn	Journalister som skriver om helse	Journalister som skriver om innvandring	Journalister som skriver om klima	Journalister som skriver om kjønn	Journalister som skriver om helse
Menn	62	53	58	56	63	57	59	56
Kvinner	52	56	54	58	45	58	48	55
Sig. (F-test)	*				*			
Under 30 år	68	46	49	55	69	55	51	61
30–44 år	42	51	64	57	42	57	60	56
45–59 år	67	57	55	59	60	60	53	51
60+ år	57	60	56	56	52	58	52	58
Sig. (F-test)	*		*		**			
Lav utdanning	55	56	58	59	54	60	56	56
Høy utdanning	60	51	52	53	54	52	49	56
Sig. (F-test)	†			*		*		
Rødt/SV/MDG	60	52	56	38	52	48	49	43
Ap	58	52	57	54	53	55	51	42
Sp/KrF/Venstre	51	68	59	56	61	60	50	50
Høyre	63	51	65	70	63	55	60	79
FrP	73	56	52	70	61	69	62	67
Annet	46	53	44	57	40	62	53	58
Sig. (F-test)	**		†	**	*	*		**
n	396	387	434	376	395	392	434	376

Sig.: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05, † p < 0,1

TABELLER OG FIGURER, KAPITTEL 7

Figur A71: Multivariat analyse av hindre for forskningsformidling. Med forskningsfelt.

Figur A7.2: Multivariat analyse av hindre for forskningsformidling. Med fagområde.

TABELLER OG FIGURER, KAPITTEL 8

Tabell A8.1: Akademikeres og befolkningens stemmegivning ved stortingsvalget i 2017 (i prosent)

	Sam- funnsvitere	Huma- nister	Medisi- nere	Teknologer/ naturvitere	Landbruks-/ havbruks-/ veterinærvitens- skap	Befolk- ningen (survey)
Rødt	13,9	15,9	5,9	7,9	6,4	3,5
SV	28,6	29,5	12,3	14,7	10,6	6,0
Ap	20,9	15,5	20,2	16,5	23,4	20,0
Sp	1,8	3,9	3,5	3,8	9,6	6,9
MDG	11,8	15,0	11,7	13,9	12,8	3,0
KrF	1,8	3,9	5,3	2,3	4,3	2,4
Venstre	4,7	4,8	8,8	7,9	6,4	5,0
Høyre	5,6	5,3	19,9	8,3	12,8	21,2
FrP	0,9	0,5	1,8	3,0	2,1	9,7
Andre	0,3	0,0	0,9	1,9	0,0	1,9
Vil ikke oppgi/husker ikke/vet ikke	9,7	5,8	9,6	19,9	11,7	20,4
N	339	207	674	266	94	2029

REFERANSER

- Alm, Kristian, Mark Brown og Sigrid Røyseng. *Kommunikasjon og ytringsfrihet i organisasjoner*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2016.
- Brenna, Tonje. *22. juli – og alle dagene etterpå*. Oslo: J.M. Stenersens forlag, 2021.
- Enjolras, Bernard, Terje Rasmussen og Kari Steen-Johnsen (red.). *Status for ytringsfriheten i Norge. Hovedrapport fra prosjektet*. Oslo: Fritt Ord, Institutt for samfunnsforskning, 2014. <http://hdl.handle.net/11250/2442534>
- Enjolras, Bernard og Kari Steen-Johnsen. «Ytringsfrihet og sosiale medier.» I *Status for ytringsfriheten i Norge. Hovedrapport fra prosjektet*, redigert av Bernard Enjolras, Terje Rasmussen og Kari Steen-Johnsen, 167–183. Oslo: Fritt Ord, Institutt for samfunnsforskning, 2014. <http://hdl.handle.net/11250/2442534>
- Grindheim, Jan Erik, Knut Heidar og Kaare Strøm. *Norsk politikk*. Oslo: Universitetsforlaget, 2017.
- Midtbøen, Arnfinn H., Kari Steen-Johnsen og Kjersti Thorbjørnsrud (red.). *Boundary Struggles. Contestations of Free Speech in the Public Sphere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2017. <https://doi.org/10.23865/noasp.16>
- Notaker, Hallvard. *Arbeiderpartiet og 22. juli*. Oslo: Aschehoug, 2021.
- NOU 1999: 27. «Ytringsfrihet bør finne Sted» — *Forslag til ny Grunnlov § 100*. Oslo: Justis- og politidepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-1999-27/id142119/>
- Sniderman, Paul M., Michael Bang Petersen, Rune Slothuus og Rune Stubager. *Paradoxes of Liberal Democracy: Islam, Western Europe, and the Danish Cartoon Crisis*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2014.
- Steen-Johnsen, Kari, Audun Fladmoe og Arnfinn H. Midtbøen. *Ytringsfrihetens grenser. Sosiale normer og politisk toleranse*. Oslo: Fritt Ord, Institutt for samfunnsforskning, 2016. <http://hdl.handle.net/11250/2442535>
- Svare, Helge og Trygve Svensson. «Ytringskultur bør finne Sted.» *Sosiologi i dag* 45, no. 4 (2015): 67–89. <https://hdl.handle.net/10642/3182>
- Aardal, Bernt, Johannes Bergh og Atle Haugsgjerd. «Politiske stridsspørsmål, ideologiske dimensjoner og stemmegivning.» I *Velgere og valgkamp: en studie av stortingsvalget 2017*, redigert av Johannes Bergh og Bernt Aardal, 44–80. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2019.

Forfattere

Marte Mangset er sosiolog og førsteamanuensis ved Senter for profesjonsstudier ved OsloMet og forsker ved Institutt for samfunnsforskning. Hun forsker på temaer knyttet til utdanning, forskning, byråkrati, eliter og forholdet mellom kunnskap og makt.

Arnfinn H. Midtbøen er førsteamanuensis i sosiologi ved Universitetet i Oslo og forsker I ved Institutt for samfunnsforskning. Han forsker på innvandring, integrasjon og etnisk ulikhet, samt ytringsfrihet og offentlighet.

Kjersti Thorbjørnsrud er forsker I ved Institutt for samfunnsvitenskap. Hun er master i statsvitenskap og ph.d. i medievitenskap. Hennes forskning er knyttet til politisk kommunikasjon, journalistikk, medieinnflytelse, offentlighet og ytringsfrihet.

Bernard Enjolras er forsker I ved institutt for samfunnsforskning og leder av Senteret for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Johannes Due Enstad er forsker II ved Institutt for samfunnsforskning. Han har doktorgrad i historie fra Universitetet i Oslo og leder for tiden et forskningsprosjekt om antisemittisme i Europa etter Den kalde krigen.

Ulrik Finstad har mastergrad i sosiologi fra Universitetet i Oslo. Masteroppgaven hans handler om sammenhengen mellom tillit og oppfatninger om falske nyheter i Norge.

Audun Fladmoe (ph.d. i statsvitenskap) er forsker II ved Institutt for samfunnsforskning. Han forsker blant annet på temaer knyttet til ytringsfrihet, hatefulle ytringer, offentlig opinion og samfunnsdeltakelse.

Gard Løken Frøvoll (master i samfunnsøkonomi) er samfunnsøkonom i Civita. Han skrev en empirisk masteroppgave om holdninger til ytringsfrihet, ytringsrom og ulike former for polarisering, basert på befolkningsundersøkelsene om ytringsfrihet 2013–2020.

Hallvard Moe er professor i medievitenskap ved Universitetet i Bergen. Han er særlig interessert i mediernes rolle i demokratiet og har publisert omfattende på temaer knyttet til mediebruk, mediepolitikk, nye medier og demokratiteori.

Marjan Nadim (ph.d. i sosiologi) er forsker I ved Institutt for samfunnsforskning. Hun forsker på temaer knyttet til hatefulle ytringer, ytringsfrihet, kjønn, etnisitet og ulikhet i arbeidsmarkedet.

Kari Steen-Johnsen (ph.d. i sosiologi) er forsker I ved Institutt for samfunnsforskning. Hennes forskningsinteresser inkluderer politisk mobilisering og deltakelse, offentlig debatt og ytringsfrihet, med vekt på konsekvenser av digitalisering.

Dag Wollebæk (ph.d. i Sammenliknende politikk) er forsker I ved Institutt for samfunnsforskning. Han forsker blant annet på tillit og politiske holdninger.